



*Ledande experter
för en levande värld.*



Rapport
**Naturvärdesinventering för detaljplan i Mjölby för
del av Mjölby 40:5 (Lundbyvallen)**
Mjölby kommun

Titel: Naturvärdesinventering för detaljplan i Mjölby för del av Mjölby 40:5 (Lundbyvallen)

Version: 1

Datum: 2022-09-09

Uppdragsgivare: Marika Tano, byggnadskontoret, Mjölby kommun

Uppdragsnummer: 2045-20

Dokumentnamn: EnviroPlanning_NVI_Lundbyvallen_2022

Rapport genomförd av: Dennis Jonason

Rapport granskad av: Karolina Nittérus

Rapport verifierad av: Dennis Jonason

Bilder: ©EnviroPlanning AB

En naturvärdesinventering har utförts vid Lundbyvallen, Mjölby kommun. Sammantaget identifierades tre naturvärdesobjekt. Av dessa hade ett påtagligt naturvärde (klass 3) och två visst naturvärde (klass 4). Blåsippa, som är fridlyst, observerades på flera platser men var mest frekvent inom naturvärdesobjekt 3. Där hittades även ett mindre bestånd av svinrot som är rödlistad som nära hotad.

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
2	Metod	2
2.1	Naturvärdesinventering	2
2.2	Skyddsvärda arter och naturvårdsarter	4
2.3	Förkortningar	5
3	Resultat.....	6
3.1	Sammanställning av tidigare dokumenterade naturvärden.....	6
3.2	Naturvärdesobjekt	6
3.3	Artförekomster	10
4	Referenser	12

1 Inledning

Mjölby kommunen arbetar med att ta fram en detaljplan för industri vid Lundbyvallen i Mjölby. Planområdet i sydvästra delen av tätorten omfattar ca. 9 ha och består idag av en idrottsanläggning med fotbollsplaner och klubbhus, mindre skogspartier, en dagvattendamm samt en gång- och cykelväg. Avsikten är att större delen av området ska planläggas för industri, medan en mindre del längs Svarvaregatan ska planläggas för park/natur. Detaljplanen planeras att skickas ut på samråd under kvartal 4, 2022.

Som en del i detaljplanearbetet har EnviroPlanning AB fått i uppdrag av Mjölby kommun att genomföra en naturvärdesinventering av planområdet, så att hänsyn till eventuella naturvärden ska kunna tas i tidigt skede.



Figur 1. Inventeringsområdet Lundbyvallen om 9 ha i sydvästra delen av Mjölby tätort.

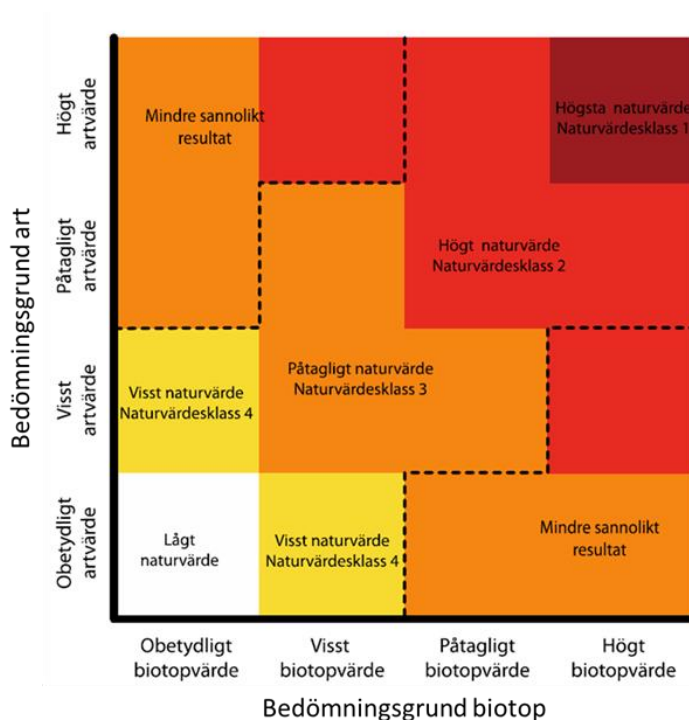
2 Metod

2.1 Naturvärdesinventering

Naturvärdesinventering (NVI) enligt svensk standard (SS 199000:2014) kartlägger och beskriver geografiska områden i landskapet som är av positiv betydelse för biologisk mångfald. Naturvärdena på dessa avgränsade geografiska områden bedöms på en fyrgradig skala enligt följande (se också box 1):

- ◆ Naturvärdesklass 1 – högst naturvärde: störst positiv betydelse för biologisk mångfald.
- ◆ Naturvärdesklass 2 - högt naturvärde: stor positiv betydelse för biologisk mångfald.
- ◆ Naturvärdesklass 3 – påtagligt naturvärde: påtaglig positiv betydelse för biologisk mångfald.
- ◆ Naturvärdesklass 4 – visst naturvärde: viss positiv betydelse för biologisk mångfald.

Vilken naturvärdesklass ett område får bedöms utifrån kombinationen av de två bedömningsgrunderna *art* och *biotop* (Figur 2). Artvärdet baseras på områdets artrikedom relativt omgivande landskap samt på närvaro av naturvårdsarter som är ett samlingsnamn för skyddade arter, rödlistade arter (NT), hotade arter (VU, EN, CR), typiska arter, ansvarsarter och signalarter (Nitare 2019). Biotopvärdet baseras på biotopkvalitéer och på biotopens sällsynthet och hotstatus. Läs mer om bedömningsgrunderna i SS 199000:2014.



Figur 2. Bedömningsgrunden för artvärdet och biotopvärdet leder till en viss naturvärdesklass. Bild efter SS 199000:2014.

Box 1. Beskrivning av naturvärdesklasser

Naturvärdesklass 1 omfattar geografiska områden som har högt biotopvärde samt högt artvärde. Detta innebär kontinuerlig ekologisk funktion som livsmiljö för ett stort antal naturvårdsarter eller flera rödlistade arter eller enstaka hotade arter. Flera biotopkvaliteter i stor omfattning ska finnas på platsen. Utgörs området av en hotad Natura-2000 naturtyp (se SIS-TR 199001:2014) blir biotopvärdet högt. Förekomst av arter och ekologiska förutsättningar kan inte bli avsevärt bättre med svenska förhållanden som referens.

Naturvärdesklass 2 omfattar geografiska områden som har påtagligt till högt biotopvärde samt artvärde. Detta innebär kontinuerlig ekologisk funktion som livsmiljö för flera naturvårdsarter eller enstaka rödlistad art eller är mycket artrikare än omgivande landskap. Flera biotopkvaliteter ska finnas på platsen. Utgörs området av en Natura-2000 naturtyp (ej hotad, (se SIS-TR 199001:2014)) blir biotopvärdet påtagligt.

Naturvärdesklass 3 omfattar geografiska områden med visst till påtagligt biotopvärde och artvärde. Området ska ha förutsättningar för att upprätthålla en kontinuerlig ekologisk funktion som livsmiljö för naturvårdsarter eller enstaka rödlistade arter eller vara artrikare än omgivande landskap. Enstaka biotopkvaliteter ska finnas på platsen.

Naturvärdesklass 4 omfattar geografiska områden med visst biotopvärde och visst artvärde. Området har en viss betydelse för biologisk mångfald genom att hysa enstaka naturvårdsarter och/eller enstaka biotopkvaliteter.

Tillägg till NVI

Naturvärdesinventeringen i denna rapport har utförts enligt bedömningsgrunder för Svensk standard (SS 199000:2014) och följande delar har ingått:

- ◆ NVI fältnivå (4.3 SIS standard)
- ◆ Detaljeringsgrad detalj (4.4 SIS standard)
- ◆ Tillägg: Naturvärdesklass 4 (4.5.2 SIS standard)
- ◆ Tillägg: Generella biotopskydd (4.5.3 SIS standard)
- ◆ Tillägg: Värdeelement (småvatten och särskilt skyddsvärda träd) (4.5.4 SIS standard)
- ◆ Tillägg: Detaljerad redovisning av artförekomst (4.5.5 SIS standard)

Naturvärdesobjekt presenteras både på karta och i form av korta textbeskrivningar samt foton under avsnitt 3. Förekommande naturvårdsarter redovisas på karta och i text (3.3), samt rapporteras till Artportalen.

Fältinventeringen utfördes 15 augusti 2022 av biologen Dennis Jonason, EnviroPlanning AB. Koordinatsystemet som har använts är SWEREF99 15 00. Kartor har tillverkats i Qgis version 3.10.1 och GIS-skikten levereras i originalformat (.shp).

2.2 Skyddsvärda arter och naturvårdsarter

Med skyddsvärda arter menas i denna rapport arter som är skyddade enligt artskyddsförordningen (ASF 2007:845) och/eller upptagna i den nationella rödlistan över hotade arter (SLU Artdatabanken 2020) (Figur 3).

Med naturvårdsarter menas de arter som ingår i standarden, det vill säga, arter som indikerar att ett område har ett högt naturvärde samt arter som i sig själva är av särskild betydelse för biologisk mångfald. I begreppet naturvårdsarter inkluderas, förutom skyddsvärda arter, även typiska arter, ansvarsarter och signalarter.

Artskyddsförordningen inbegriper fridlysning, vilket kan ha en något varierande innebörd beroende på art i fråga och del av landet. Fridlysta växter, lavar och mossor får enligt lag inte plockas, grävas upp eller på annat sätt skadas. Lokala undantag finns för exempelvis gullviva, blåsippa och lummerarter som ofta får plockas, dock inte grävas upp eller plockas till försäljning. Fridlysta djur är förbjudna att döda, skada, fånga eller på annat sätt samla in. Detta gäller även fåglars bon och ägg samt kräldjurs, groddjurs och ryggradslösa djurs ägg, rom, larver och bon, även om så sker oavsiktligt. Undantag finns för vanlig padda, vanlig groda och åkergroda vars rom får samlas in för utvecklingsstudier, om de senare återförs till samma plats (Naturvårdsverket, u.å.).

Rödlistning medför inte per automatik något artskydd utan är enbart en bedömning av utdöenderisk. Däremot utgör rödlistan beslutsunderlag för om en art behöver skyddas genom exempelvis fridlysning.

I den här naturvärdesinventeringen har fokus legat på rödlistade och fridlysta arter.



Figur 3. Skyddsvärda arter i denna inventering omfattas av skyddade- och rödlistade arter. Bild från SLU Artdatabanken (2020) och Naturvårdsverket (2014).

2.3 Förkortningar

Förkortningar som redovisas i Tabell 1 kan förekomma i rapporten.

Tabell 1. Förkortningar och dess betydelse.

Förkort- ning	Betydelse
S	Signalarter i Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering
ÄoB	Indikatorarter på värdefull ängs- och betesmark.
ASF, bilaga 1	Arten är fridlyst och innehar om betecknad med bokstaven n eller N i bilaga 1 till artskyddsförordningen ett utökad skydd i enlighet med art- och habitatdirektivet (ASF 2007:845, § 4,5 och 7)
ASF, fågel-dir.	Arten finns med i artskyddsförordningen och är upptagen i bilaga 1 till fågeldirektivet vilket innebär att arten har ett sådant unionsintresse att särskilda skyddsområden ska utses (ASF 2007:845, bilaga 1 B)
ASF, bilaga 2	Arten är fridlyst enligt artskyddsförordningen (ASF 2007:845, § 6, 8 och 9)
Kategorier inom Svenska Rödlistan 2020 (arters utdöenderisk inom Sverige)	
NT	Nära hotad/missgynnad (<i>Near Threatened</i>)
VU	Sårbar (<i>Vulnerable</i>)
EN	Starkt hotad (<i>Endangered</i>)
CR	Akut hotad (<i>Critically Endangered</i>)

3 Resultat

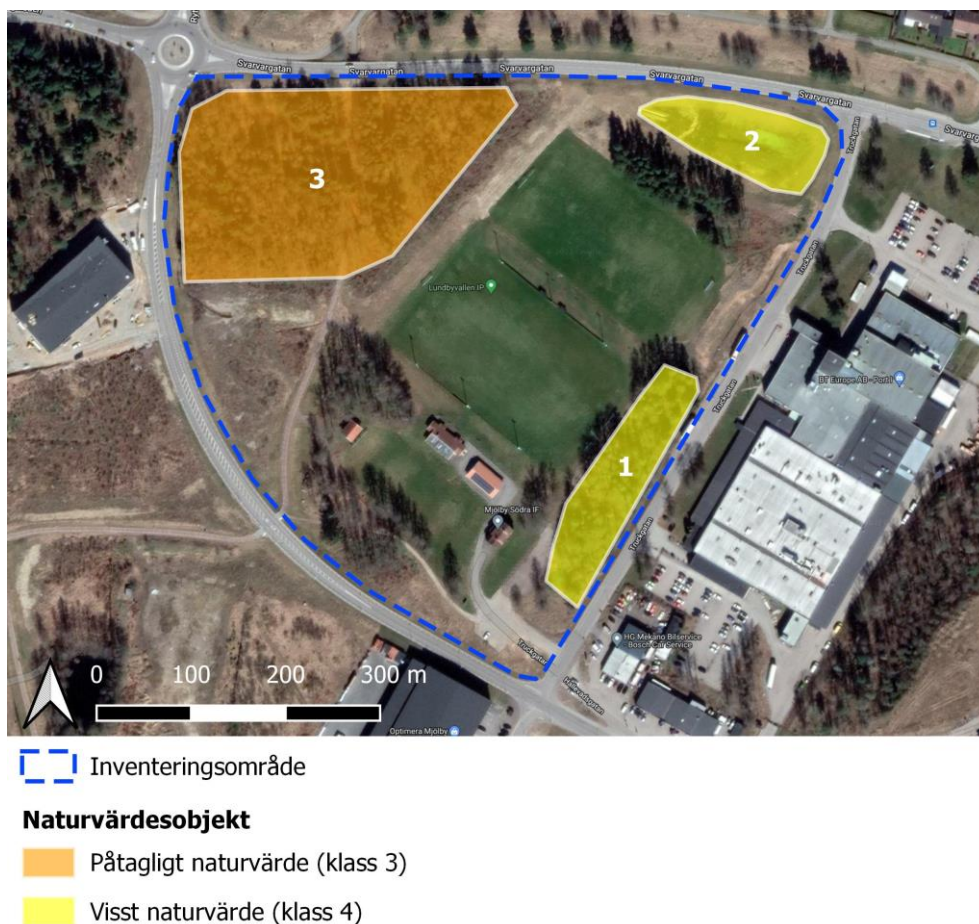
3.1 Sammanställning av tidigare dokumenterade naturvärden

Eftersök av tidigare dokumenterade naturvärden har gjorts i Analysportalen för biodiversitetsdata (Leidenberger et al, 2016; analysisportal.se) och i artportalen för perioden 2007–2022 (rödlistade och fridlysta arter), i Skogsstyrelsens verktyg Skogens Pärlor, Naturvårdsverkets kartverktyg Skyddad natur samt i Länsstyrelsernas geodatakatalog.

Inga tidigare naturvärden finns rapporterade från planområdet. Vad som finns inrapporterat utgör dock endast ett underlag och behöver nödvändigtvis inte spegla den verkliga artförekomsten vid tiden för inventeringen.

3.2 Naturvärdesobjekt

Sammantaget identifierades tre naturvärdesobjekt inom inventeringsområdet. Av dessa hade ett påtagligt naturvärde (klass 3) och två visst naturvärde (klass 4) (Figur 4). Nedan ges en beskrivning av samtliga avgränsade naturvärdesobjekt.



Figur 4. Naturvärdesobjekt färgindelade efter naturvärdesklass. Siffror utgör objekt-id.

1	Naturtyp:	Skog och träd	Areal:	0,41 ha
	Biotop:	Blandskog	Formellt skydd:	-
Naturvärdesklass	Klass 4 – Visst naturvärde Svagt artvärde och visst biotopvärde ger naturvärdesklass 4.			
Beskrivning	Mindre blandskog som utgör grönt inslag i ett annars relativt exploaterat område. Trädsikt med yngre till medelålders gran, björk, asp och klibbal med hassel och lövsly i buskskiktet. Pplan och frisk mark med flora bestående av kirskaål, gråbo, nejlikrot, blåsippa, hallon, blåhallon, älggräs, brännässla, smultron, rallaros, åkertistel och den invasiva arter kanadensiskt gullris. Floran tyder på näringsrik mark. Död ved förekommer sparsamt.			
Naturvårdsarter	Blåsippa (<i>Hepatica nobilis</i>) – stort antal (ASF, bilaga 2)			
Värdeelement	Grova lågor – flera; Torraka – enstaka; Högstubbe – enstaka; Bohål insekt – flera Blomrikedom – enstaka; Nektarresurser – enstaka			
Värdestrukturer	Olikåldrighet – måttligt utvecklat; Flerskiktning – måttligt utvecklat; Kalkrikt – tämligen utvecklat; Glänta – måttligt utvecklat			
Formellt skydd	Fridlyst art genom förekomst av blåsippa			
Foto	Figur 4 och Figur 5			



Figur 5. Naturvärdesobjekt 1 - Blandskog.

2	Naturtyp:	Småvatten	Areal:	0,32 ha
	Biotop:	Dagvattendamm	Formellt skydd:	-
Naturvärdesklass	Klass 4 – Visst naturvärde Svagt artvärde och visst biotopvärde ger naturvärdesklass 4.			
Beskrivning	Dagvattendamm med grässlåner mot natur respektive asfalterad bilväg (Svarvargatan/Truckgatan). Stenkross på botten. Vid inventeringstillfället endast med decimeterdjupt vattenstånd och fläckvis uttorkad. Sparsamma förekomster av växt såsom kranssvalting, igelknopp, smal-kaveldun, borsttag, vattenveronika, veketag, fiskmålla, slokstarr, di-keslånke och gäddnate. Tvärs över dammen ligger större stenblock som bildar en för- och huvuddamm. Potentiell lokal för groddjur vid högre vattenstånd under vår- och försommar.			
Naturvårdsarter	-			
Värdeelement	Skrymslen – måttligt utvecklat			
Värdestrukturer	Småvatten - enstaka			
Formellt skydd	-			
Foto	Figur 4 och Figur 6			



Figur 6. Naturvärdesobjekt 2 - Dagvattendamm.

3	Naturtyp:	Skog och träd	Areal:	1,55 ha
	Biotop:	Blandskog	Formellt skydd:	-
Naturvärdesklass	Klass 3 – Påtagligt naturvärde Visst artvärde och visst biotopvärde ger naturvärdesklass 4.			
Beskrivning	Blandskog med björk, gran, sälg, klibbal, rönn. Varierande trädålder från unga till medelålders med enstaka äldre gran och tall primärt i norra delen av området. Få spår av skogliga åtgärder. Frisk fält- och buskskikt med älggräs, druvfläder, unglöv, harsyra, träjon, kirskål, hassel, nejlikrot, hallon, kovall, blåbär, svinrot och bitvis täckande bestånd av blåsippa. Klibbal på sockel indikerar att området till delar varit blötare under längre perioder, dock inget synligt vatten vid inventeringstillfället. GC-väg löper genom objektet.			
Naturvårdsarter	Blåsippa (<i>Hepatica nobilis</i>) – stort antal (ASF, bilaga 2) Svinrot (<i>Scorzonera humilis</i>) – flera (NT; ÅoB)			
Värdeelement	Grova lågor – flera; Klena lågor – flera; Torraka – enstaka; Rotvälta – flera; Stenrösen – enstaka; Socklar – flera; Blomrikedom – enstaka; Nektarresurser – enstaka; Sälgt – flera			
Värdestrukturer	Olikåldrighet – måttligt utvecklat; Flerskiktning – måttligt utvecklat; Skrymslen – måttligt utvecklat; Glänta – tämligen utvecklat			
Formellt skydd	Fridlyst art genom förekomst av blåsippa			
Foto	Figur 4 och Figur 7			



Figur 7. Naturvärdesobjekt 3 - Blandskog.

3.3 Generella biotopskydd

Planområdet innefattar inga generella biotopskydd.

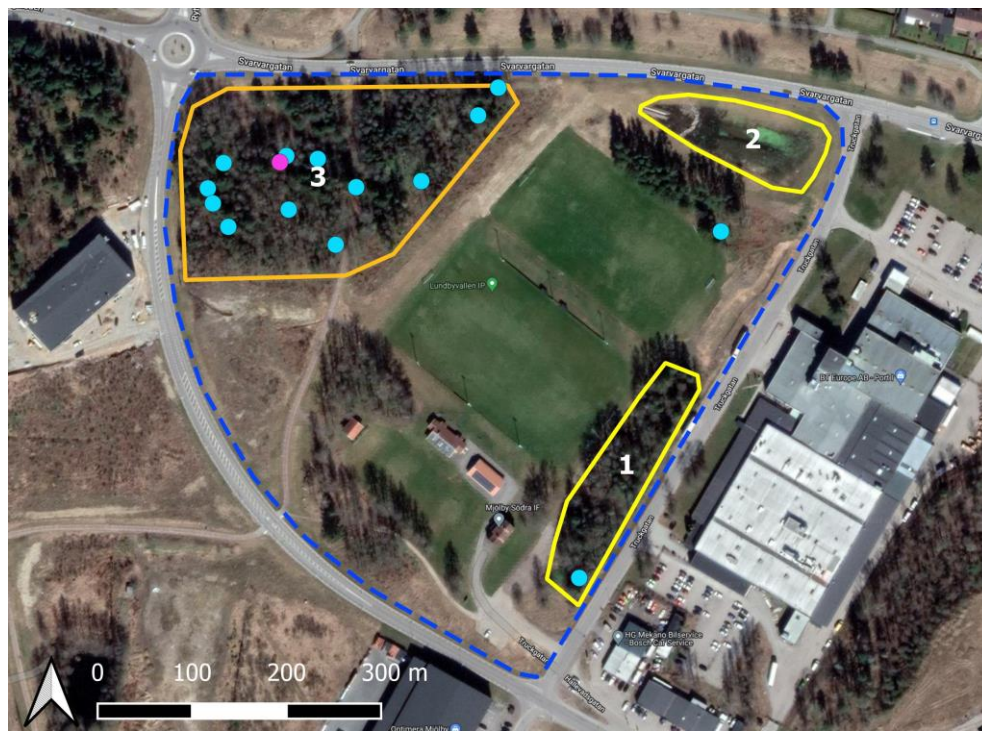
3.4 Värdeelement

Planområdet innefattar inga värdeelement i form av småvatten eller särskilt skyddsvärda träd. Övriga värdeelement tas upp i beskrivningen av respektive naturvärdesobjekt (se 3.2).

3.5 Artförekomster

Rödlistade och fridlysta arter

Totalt observerades två rödlistade arter; blåsippa (*Hepatica nobilis*) och svinrot (*Scorzonera humilis*), flertalet inom naturvärdesobjekt 3 (Figur 8).



Inventeringsområde

Naturvärdesobjekt

Påtagligt naturvärde (klass 3)

Visst naturvärde (klass 4)

Naturvårdsarter

Blåsippa (ASF, bilaga 2)

Svinrot (NT; ÄoB)

Figur 8. Förekommande naturvårdsarter i relation till identifierade naturvärdesobjekt.

Blåsippa (Figur 9) är fridlyst, men skyddsnivån varierar över landet och är i Östergötland mindre strikt. Här får arten plockas, om än inte till försäljning, medan det är förbjudet att gräva eller dra upp exemplar med rötterna (§ 9 artskyddsförordningen). Arten trivs i kalkrik jordmån och kan växa i stora bestånd om förutsättningarna är de rätta. I inventeringsområdet förekom arten på flera platser och var fläckvist marktäckande, särskilt i det östra hörnet av naturvärdesobjekt 3. Exploatering där arten förekommer kräver dispens från artskyddet, vilket sökes hos Länsstyrelsen.



Figur 9. Blad av blåsippa.

Svinrot växer normalt i naturbetesmarker och andra typer av hävdade miljöer såsom vägkanter, men kan även förekomma i öppna skogsmiljöer. Arten minskar till följd av minskad hävd och ökad slutenhet och klassas därför som nära hotad (NT) i den svenska rödlistan (SLU Artdatabanken, 2020). Här växte arten i ett mindre bestånd (0,25 m²) inom naturvärdesobjekt 3.

4 Referenser

- Leidenberger, S., Käck, M., Karlsson, B., Kindvall, O. 2016. The Analysis Portal and the Swedish LifeWatch e-infrastructure for biodiversity research. Biodiversity Data Journal 4: e7644. doi: 10.3897/BDJ.4.e7644.
- Naturvårdsverket, 2014. Fridlysta växter och djur i Sverige. Folder. ISBN 978-91-620-8605-3. <https://www.naturvardsverket.se/Om-Naturvardsverket/Publikationer/ISBN/8600/978-91-620-8605-3/>
- Nitare, N. 2019. Skyddsvärd skog. Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.
- SLU Artdatabanken, 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. SLU, Uppsala.
- Swedish standard institute, 2014. Svensk standard SS 199000:2014, Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. Swedish standard institute, version 2014-05-28, utgåva 1.
- Swedish standard institute, 2014. Svensk standard SIS-TR 199001:2014, Naturvärdesinventering (NVI) – komplement till SS 199000, version 2014-06-25, utgåva 1.